

**Тақриз ба автореферати диссертатсияи Муслиҳиддинзода
Муснуриддин Муслиҳиддин дар мавзуи «Усули тафтиши ҷиноятҳои
дорой хусусияти экстремистӣ» барой дарёфти дараҷай илмий номзади
илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 5.5.12. Криминалистика;
фаъолияти судӣ-экспертӣ; фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ**

Диссертатсияи пешниҳодшуда дар шароити муосири таҳдидҳои глобалии экстремизм ва терроризм аҳамияти калон дорад. Масъалаи ошкор, пешгирӣ ва тафтиши ҷиноятҳои дорой хусусияти экстремистӣ яке аз самтҳои муҳимтарини таъмини амнияти миллӣ ва ҳифзи ҳуқуқи тартиботи ҷамъиятӣ мебошад. Муаллиф, Муслиҳиддинзода М. М., бо таҳлили назариявӣ ва амалии масъалаҳои марбут ба криминалистика ва тафтиши ҷиноятҳои экстремистӣ кӯшиш кардааст, ки як система ва методикаи мукаммали тафтиши ҷунин ҷиноятҳоро пешниҳод намояд.

Боби 1. Тавсифи умумӣ ва криминалистии ҷиноятҳои дорой хусусияти экстремистӣ: Дар боби аввал муаллиф асосҳои назариявӣ ва криминалистии ҷиноятҳои дорой хусусияти экстремистиро таҳлил намудааст. Боб ба тавсифи ҷиноят, тарзи содиршавӣ, хусусиятҳои субъекти ҷиноят ва изҳои боқимондаи ҷиноят равона шудааст. Муаллиф унсурҳои тарзи содиршавии ҷиноят, шахсияти ҷинояткор, муҳити содиршавӣ ва изҳои боқимондаро дар як система пешниҳод намуда, робитаҳои байни онҳо ва таъсири омилҳои иҷтимоӣ ва равониро таҳлил кардааст. Аҳамияти боб аз он иборат аст, ки таҳлили назариявӣ барой фаҳмидани хусусиятҳои ҷиноятҳои дорой хусусияти экстремистӣ ва асоснок намудани усулҳои самараноки тафтиши онҳо заминаи илмӣ фароҳам меорад.

Боби 2. Тафтиши ҷиноятҳои дорой хусусияти экстремистӣ: Дар боби дуюм масъалаҳои амалии тафтиши ҷиноятҳо таҳлил мешаванд. Муаллиф усул ва тактикаи азназаргузаронӣ, кофтуков, пурсиш ва рӯбарӯкунӣ дар парвандаҳои дорой хусусияти экстремистиро пешниҳод кардааст. Ҳамчунин таҳлили ҳамоҳангсозии фаъолияти муфаттишон бо воҳидҳои оперативӣ ва истифодаи донишҳои махсус барой баланд бардоштани самаранокии тафтиши парвандаҳо пешниҳод гардидааст. Боби дуюм аҳамияти амалӣ дорад, зеро тавсияҳои пешниҳодшуда метавонанд дар фаъолияти мустақими мақомоти ҳифзи ҳуқуқи истифода шаванд ва сатҳи самаранокии ошкор ва таҳқиқи ҷиноятҳоро баланд баранд.

Боби 3. Хусусиятҳои ташкили тафтиши ҷиноятҳои дорой хусусияти экстремистӣ: Боби сеюм ба таҳлили ҷанбаҳои ташкили ҳамкории

мақомоти тафтишотӣ ва оперативӣ, истифодаи донишҳои махсус ва экспертизаҳои судӣ равона шудааст. Муаллиф нишон медиҳад, ки ҳамоҳангсозии фаъолияти муфаттишон бо воҳидҳои оперативӣ ва истифодаи методикаи нав барои тафтиши ҷиноятҳои экстремистӣ аҳамияти калони амалӣ ва назариявӣ дорад. Ин боб барои такмил додани усулҳои тафтиши ҷиноятҳо ва баланд бардоштани эътимоднокии фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ муҳим мебошад.

Натиҷаҳои диссертатсия дорои навгониҳои назариявӣ ва амалии илмӣ мебошанд. Муаллиф таҳлили комплекси ҷиноятҳои дорои хусусияти экстремистиро пешниҳод намуда, тарзи содиршавӣ, шахсияти ҷинояткор, механизмҳои содиршавӣ ва истифодаи донишҳои махсусро дар як низоми илмӣ омӯхтааст. Усулҳои таҳқиқӣ, аз қабيلي таҳлил, синтез, муқоиса, экспертизаҳои судӣ ва таҳлили системавӣ, саҳеҳии натиҷаҳоро таъмин намудаанд. Илова бар ин, истифодаи маълумоти парвандаҳои ҷиноятӣ ва таҷрибаи амалии мақомоти ҳифзи ҳуқуқ эътимоднокии хулосаҳо ва тавсияҳоро афзун мекунад.

Аҳамияти илмии таҳқиқот барои рушди назарияи криминалистика ва усулҳои муосири тафтиши ҷиноятҳои дорои хусусияти экстремистӣ саҳм мегузорад. Аҳамияти амалӣ бо тавсияҳо ва усулҳои пешниҳодшуда метавонанд дар фаъолияти муфаттишон ва воҳидҳои оперативӣ истифода шаванд ва самаранокии тафтиши парвандаҳоро баланд бардоранд.

Яке аз камбудиҳои диссертатсия он аст, ки дар диссертатсия равиш ва усулҳои таҳлили таҳдидҳои экстремистӣ асосан аз нуқтаи назари қонунӣ ва криминалистика баррасӣ шудаанд, вале ҷанбаҳои технологияҳои рақамӣ ва иттилоотӣ дар ошкор ва пешгирии ҷиноятҳои экстремистӣ камтар таҳлил шудаанд. Масалан, истифодаи шабакаҳои иҷтимоӣ ва иттилоотҳои электронии ҷинояткорон метавонад ба таҳқиқоти минбаъда ворид гардад. Ин эрод хусусияти тавсиявӣ дорад ва арзиши умумии таҳқиқотро кам намекунад, балки имконият барои такмил ва рушди минбаъдаи таҳқиқот фароҳам меорад.

Таҳқиқоти Муслиҳиддинзода М. М. дорои аҳамияти назариявӣ ва амалии калон буда, барои таҳкими илми криминалистика, такмили усул ва тактикаи тафтиши ҷиноятҳои дорои хусусияти экстремистӣ ва баланд бардоштани самаранокии фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ заминаи устувор фароҳам меорад. Ҳамзамон таҳқиқот ба масъалаҳои амнияти ҷамъиятӣ, пешгирӣ аз паҳншавии ақидаҳои ифротӣ ва ҳифзи ҳуқуқу озодиҳои шахрвандон саҳми мустақим дорад.

Автореферат, ки бар асоси диссертатсия таҳия шудааст ба талаботи Тартиби додани дарчаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ гардидааст, мувофиқ буда, муаллифи он Муслиҳиддинзода Муснуриддин Муслиҳиддин сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 5.5.12-Криминалистика; фаъолияти судӣ-экспертӣ; фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ мебошад.

Декани факултети иқтисодиёт ва тиҷорати
Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон,
номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент

Гайратов Т.М.

«Имзои Гайратов Т.М.- ро тасдиқ мекунам»:
Сардори шӯъбаи кадрҳо ва корҳои махсуси
Донишгоҳи давлатии тиҷорати Тоҷикистон

Пирзода С.С.

Суроға: Ҷумҳурии Тоҷикистон, Донишгоҳи давлатии тиҷорати
Тоҷикистон, 734061, ш. Душанбе, кӯчаи Дехотӣ 1/2, Тел.: (992 37) 234-83-46,
Факс.: (99237) 234-85-46, E-mail: mail@ddtt.tj

«26» март соли 2026